

Yttrande över Promemorian Särskild måttfullhet vid marknadsföring av spel till konsumenter

Dnr: Fi2021/02357

Sammanfattning

- **IOGT-NTO bekräftar behovet av att skärpa spellagstiftningen för kommersiella spelformer**
 - IOGT-NTO ser behovet av att utveckla spellagens måttfullhetskrav till krav på särskild måttfullhet för så kallade högriskspel.
 - IOGT-NTO noterar att det finns omfattande utmaningar i dagens applicering av särskild måttfullhet i alkohollagen. Ett totalförbud för reklam av högriskspel är det långsiktigt mest effektiva sättet att minska spelberoendet och därmed skydda folkhälsan. En skärpning till särskild måttfullhet för så kallad högriskspel skulle vara ett steg i rätt riktning.
- **IOGT-NTO vill lyfta behovet av mer särskiljning i spellagstiftningen**
 - IOGT-NTO är starkt kritiska till avsaknaden av särskiljning mellan de allmännyttiga lotterierna (6 kap. spellagen) och de kommersiella spelformerna som t.ex. betting- och online-casinobolag (7–11 kap. spellagen) i förslaget.
 - IOGT-NTO anser att det i promemorian saknas en utredning kring konsekvenserna av förslaget utifrån denna särskiljning, vilket är nödvändigt då de allmännyttiga lotterierna skiljer sig väsentligt vad gäller exempelvis syfte, kundunderlag, agerande och produktutbud. De allmännyttiga lotterierna, liksom insamlingsverksamheter, har under lång tid spelat en avgörande roll för civilsamhällets oberoende finansiering i Sverige. Att bolag som drivs utifrån ett vinstintresse för de specifika aktieägarna ska särregleras borde vara en självklar förutsättning i utvecklingen av spellagstiftningen.
- **IOGT-NTO anser att allmännyttiga lotterier ska undantas från förslaget i promemorian.**
 - Om sådan särskiljning inte görs ansluter sig IOGT-NTO till Miljonlotteriets remissvar, att förslaget inte bör genomföras. Detta mot bakgrund av att konsekvenserna för civilsamhällets finansiering inte är utredda i tillräcklig omfattning samt att effekten av förslaget när det gäller lotterier enligt 6 kap. spellagen inte är given på det sätt som är uppenbart avseende de kommersiella spelformerna.

Om behovet av att särskilja allmännyttiga lotterier från de kommersiella spelformerna

IOGT-NTO noterar med oro att regeringens promemoria inte skiljer på olika spelverksamheter som regleras i spellagen och att promemorian saknar en konsekvensanalys hur regleringen skulle påverka ideella organisationers finansiering. Allmännyttiga lotterier är

en väsensskild verksamhet från betting- och casinobolag avseende exempelvis utbud, syfte och kundunderlag. De kommersiella spelformerna drivs i första hand av ett vinstintresse vilket i sig påverkar omfattningen och sättet att göra reklam för spel. Verksamheterna står idag under olika spellicenser i spellagen som också återupprepar och förtydligar denna skillnad (se 6 kap och 7–11 kap i spellagen). Även spelmarknadsutredningen (SOU 2020:77) påpekade att denna särskiljning borde stärkas ytterligare i lag, på grund av de allmännyttiga lotteriernas skilda syften och verksamhet. Förslaget i promemorian skulle därmed gå emot spelmarknadsutredningens slutsatser och rekommendationer vilket är beklagligt.

De allmännyttiga lotterierna spelar en avgörande roll för civilsamhällets finansiering och har gjort så över en längre tid. Civilsamhället erhåller årligen runt 1,5 miljarder kronor av de allmännyttiga lotterierna vilket till stor del är en förutsättning för att hålla verksamheten levande. Det rör sig om allt från idrott, kultur, socialt arbete och forskning som finansieras på detta sätt, helt utan vinstintresse för enskilda. Intäkterna från lotterierna är inte heller öronmärkta, vilket skapar förutsättningar för civilsamhället att lägga resurser på områden där behovet är som störst, eller på områden där det generellt är svårt att finna annan finansiering. En begränsning av de allmännyttiga lotterierna skulle därmed ha omfattande negativa konsekvenser för svenskt civilsamhälle och föreningsliv.

För den fortsatta utvecklingen av spellagstiftningen måste verksamheterna i spellagstiftningen särskiljas så att konsekvensutredningar och förslag utgår ifrån de faktiska skillnaderna mellan de olika spelverksamheterna.

Undantag från kravet på särskild måttfullhet

IOGT-NTO anser inte att förslagets effekt för de allmännyttiga lotterierna är konsekvensutrett. Vi ifrågasätter om den föreslagna regleringen är proportionerlig, eller ens nödvändig, utifrån hur de allmännyttiga lotterierna agerar idag. En förändring av spellagen enligt förslaget skulle dessutom kunna få allvarliga konsekvenser för civilsamhället och den funktion dess verksamheter fyller för människor och samhälle.

IOGT-NTO avstryker därför omfånget på den föreslagna regleringen. Om regeringen väljer att gå vidare med förslaget uppmanar IOGT-NTO regeringen att undanta spellicensverksamheter enligt kapitel 6 i spellagstiftningen om allmännyttiga lotterier.

Att skärpa spellagstiftningen för kommersiella spelformer

IOGT-NTO noterar att reklam för s.k. högriskspel, har växt explosionsartat under de senaste åren. Forskning och tidigare erfarenheter från andra områden visar att reklam för beroendeframkallande produkter, så som högriskspel, leder till ökad beroendekonsumtion.

IOGT-NTO delar därför regeringens syn om att överväga nya sätt att begränsa reklamen av högriskspel då nuvarande regelverk är undermåligt.

Är förslaget tillräckligt för de kommersiella spelformerna?

IOGT-NTO noterar vidare att en regelförändring till särskild måttfullhet skulle kunna medföra stora tillämpningsutmaningar, framför allt med erfarenhet av tillämpningen av särskild måttfullhet på alkoholområdet. Det här förminskar effekten av folkhälsoskyddet i lagstiftningen.

Stockholm 14-10-2021
Finansdepartementet
Enheten för offentlig upphandling
103 33 Stockholm
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Det huvudsakliga problemet är att tolkningsutrymmet gör det svårt att snabbt och effektivt ta bort innehåll som är olagligt, då det ofta krävs en kvalitativ tolkning av materialet för att avgöra om reklamen uppfyller kriteriet om särskild måttfullhet. Detta är särskilt utmanande i en digital kontext där informationsflödet från kommunikatör till konsument är betydligt snabbare än i traditionell media, något som också belystes i SOU 2017:113 som utredde alkoholreklam i sociala medier. Samma utredning kom också fram till att existerande lagstiftning var svårtillämplig i en modern kontext och ansåg därför att ett totalförbud mot alkoholreklam på sociala medier var motiverat.

IOGT-NTO anser att samma analys bör göras även på spelmarknaden då mycket av dagens konsumtionsdrivande reklam av högriskspel förekommer i onlinemiljöer. Ett totalförbud är också betydligt lättare att tillämpa i praktiken då gränsdragningsproblematiken minskar eftersom det är lättare att snabbt avgöra vad som är tillåten och otillåten reklam.

IOGT-NTO anser därför att den mest effektiva åtgärden för att skydda folkhälsan är ett totalförbud för reklam av kommersiella spelformer och högriskspel. Med anledning av detta uppmanar IOGT-NTO regeringen att på sikt utreda ett totalförbud mot spelreklam för kommersiella spelformer. Den föreslagna skärpningen om särskild måttfullhet är dock ett steg i den riktningen trots den ovannämnda tillämpningsproblematiken.

Lucas Nilsson

Förbundsordförande IOGT-NTO